

Kührner Éva

Egy ifjúsági szervezet a Horthy-korban

Az 1863-ban létrejött Vöröskereszt magyarországi szervezetének munkáját az első világháború alatt a magyar iskolai tanulók is támogatták adományok gyűjtésével. Ezen nekibuzdulva a háború után tíz lelkes pedagógus kezdeményezésére, néhány gyerek bevonásával, elsők között szerveződött meg hazánkban a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt szervezete. 1921. február 9-én kezdte meg munkáját a 21 tagú központi bizottság. Még ugyanebben a hónapban megalakultak az első csoportok. Működésüket a Vallás és Közoktatási Minisztérium 83/1921. VKM sz. június 11-én kelt elnöki rendeletével elismerőleg hagyta jóvá.

A szervezetnek minden 6 - 18 éves fiú és leány tagja lehetett. Egy csoport megalakulásához legalább 30 fő jelentkezésére volt szükség, melynek tisztségviselőit a tagok maguk közül választották. A felügyeletet a tantestületből kijelölt tanító vagy tanárelnök gyakorolta, aki egyúttal összekötő kapocs is volt a csoport és a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt központja között. A tagok éves tagdíja 20 fillér volt, aminek a fele a központot illette meg.

A kormány támogatta a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt szervezését, hisz csupa nemes dolgot tűztek zászlajukra: az egészségügyi felvilágosítást, a munkára nevelést, az emberbaráti érzések, tulajdonságok fejlesztését, erkölcsök javítását, a szenvedők és szegények segítségét a jótékonykodást és a nemzetek közötti megértés fejlesztését. A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt kezdeményezésére 1925-ben rendezték meg első ízben az anyák napját is. Ezek mellett azért a korszak politikai gondolatai is felbukkantak a szervezet számára készült útmutatásokban: „A nemzetvédelmi törvény végrehajtása csak egyeseken és egyesek nevelésén keresztül lehet sikeres és az Ifjúsági Vöröskereszt célkitűzéseiben ez a nemzetmentő, nemzetvédő törekvés az első helyen áll.” (Szukováthy, 1941)

A szervezet sikerét jelzi, hogy tagjainak létszáma szépen gyarapodott, 1936-ban már százezer fős a szervezet. Az 1939/1940. tanévben a közel 4000 csoport, mintegy 200.000 tagjának 60 %-a lány 40 %-a fiú volt. (1. táblázat) 1942-ben már 260.000 tagot számláló, közel 5000 csoport létezéséről tudósítottak. (O. Szatmáry, 1942.)

1. táblázat: A szervezet tagjainak száma (*Hantos, 1981.*)

tanév	csoport	tag
1921/22	103	2250
1931/32	1033	64627
1941/42	3926	210494

A harmincas-negyvenes évek fordulóján más irányt vett az Ifjúsági Vöröskereszten belüli egészségnevelés, a tbc elleni küzdelem kapott nagyobb hangsúlyt. A háború közeledtével pedig a fronton harcoló katonák és itthon maradt családtagjaik segítésére került előtérbe. Kórházi felszerelési tárgyak vásárlásával, ágyneművarrással stb. segítették az anyaszervezet, a Magyar Vöröskereszt Egylet munkáját. Szeretetsomagokat állítottak össze a katonáknak és itthon maradt hozzátartozóiknak.

Egészségügyi ismeretterjesztés:

A háborút követő évek rendkívül rossz higiéniai viszonyai között kiemelt szerepet kapott a szervezet életében az egészségügyi propaganda-munka, mely változatos formákban zajlott. Az iskolai tanórákon szerzett csekély elméleti egészségügyi ismeretet tanfolyamok, előadások, versenyek, intézménylátogatások és gyakorlati tevékenységek keretében mélyítették tovább.

Aki saját egészségét védi, már a közegészségügynek is szolgálatot tesz – volt a vezérelvük, ezért eleinte a fő hangsúlyt a személyi- és környezet higiéné fontosságának megismertetésére helyezték. E mellett a budapesti csoportok részére már 1922-ben elsősegély-nyújtási tanfolyamokat szerveztek az Önkéntes Mentő Egyesület segítségével. Az 1934/35-ös tanévben a leánycsoportok részére hathetes házi betegápolási tanfolyamokat tartottak. Ez utóbbi sikerét jelzi, hogy hat év alatt összesen 55 budapesti és 245 vidéki csoport rendezett ebben a témában oktatást. Az előadások között szerepelt még az anya és csecsemővédelem, majd a háború közeledtével a légoltalom is.

Az iskolákban a tanulók táblára írt egészségügyi szabályokkal szembesülhettek nap, mint nap. „Evés előtt mindig moss kezet!” „Nyissunk minden nap többször ablakot!” és ehhez hasonló mondatok felírása az Ifjúsági Vöröskereszt tagjainak kiváltsága volt. A falon elhelyezett „Tbc elleni küzdelem tízparancsolata” és más táblák is mélyen bevésődtek a gyermekek tudatába.

Egy egészségnevelő kép - a köpködés ellen

Tartottak az iskolákban ismeretterjesztő előadásokat is, melyek száma évről évre emelkedett. (2. táblázat) Az előadások után a fiatalok rajzokat készítettek és azokat kifüggesztették osztályuk falára állandó emlékeztetőként. De folyt az ismeretterjesztés szülői értekezleteken, és iskolán kívüli népművelés keretében is. Az előadások megtartásához segítségként 1923 januárban kiadták az egészségügyi előadások első országos tervezetét, amelyek fő témái az általános testápolási kérdések, a fogápolás, a gümőkór- és a ragályos betegségek elleni védekezés illetve az alkoholizmus elleni küzdelem voltak.

2. táblázat: Az Ifjúsági Vöröskereszt által tartott felvilágosító előadások.
(Sörösne, 1941.)

tanév	csoport	előadásszám
1926/27	206	2284
1927/28	230	1274
1928/29	297	1905
1929/30	344	1805
1930/31	441	2687
1931/32	587	3436
1932/33	611	3108
1933/34	744	3703
1934/35	714	4370
1935/36	1526	5280
1936/37	0	0
1937/38	1289	7509
1938/39	1522	9998
1939/40	1691	9939
összesen	10202	57298

Kedveltek lettek a kirándulások is, melyek során valamilyen egészségügyi intézményt kerestek fel az Ifjúsági Vöröskeresztesek. Az 1939/1940-es tanévben 1240 csoport 3359 alkalommal tett kirándulást. (Sörösne, 1941.)

Ismeretterjesztő kiadványok:

Az egészségvédelmi propaganda munka fontos eszközei voltak a nyomtatott könyvecskék, füzetek. A kiadványok egy része az előadások tartásának segédeszköze volt, mint pl. Antal Illés vöröskeresztes főorvos 1928-ban kiadott 32 oldalas műve az „Egészségügyi előadások vezérfonala az Ifjúsági Vöröskereszt csoportjai részére”, mely a gyermekek korának megfelelő órák megtartását segítette. Hasonló céllal készült Ibrányi Alice, a Vöröskereszt Egylet Ápolónői Intézetének főnöke, „Házi betegápolás a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt házi betegápolási tanfolyamának kézikönyve az iskolák számára” című 1937-ben kiadott műve, és Szentesyné Doby Ida tanárnő „Láthatatlan ellenségünk” című könyve, mely a tbc-tanfolyamok megtartását segítette. Az író mesék alakjában ügyesen dolgozta fel a tbc-vel kapcsolatos fontos tudnivalókat. A meséket könnyen dramatizálni lehetett, így alkalmassá téve azokat színpadi bemutatásra is. Kedvelt és elterjedt volt akkoriban ugyanis a jelenetek, színdarabok előadása. Kihasználták ezt az egészségügyi ismeretterjesztésben is. 1941-ig 12 egészségügyi tárgyú színdarab készült.

Léteztek olyan kiadvány-jegyzékek, melyek a szervezet által jegyzett, 8-14 éveseknek mesészerűen megírt olvasmányokat ajánlották a pedagógusok figyelmébe. Különösen sok tbc elleni küzdelemhez kapcsolódó mű jelent meg pl.: Sörös Miklós „Bacillusok nagygyűlése és egyéb egészségügyi mesék” vagy „Egy öreg tbc. bacilus emlékirata”. A 2. Tuberkulózis hétre adták ki a „Bacillus háború”

című kiadványt. Irodalmi pályázatot is hirdettek, melynek első díjas színdarabját Némedy Anna gyulai polgári iskolai tanárnő írta.

A harmincas években megjelentek és igen népszerűvé váltak az egy-egy szakember magyarázatával összekapcsolt vetített-, majd mozgóképes felvilágosító előadások. Ekkor került forgalomba Robert Koch életéről „A fehér halál” című film-alkotás.

1922-1944 között rendelkezett a szervezet folyóirattal is. A gondosan szerkesztett és szép kiállítású Magyar Ifjúsági Vöröskereszt című periodika 12 000 példányban jelent meg.

Tuberkulózis elleni harc:

A harmincas-negyvenes évek fordulóján nagyobb hangsúlyt kapott a tüdőbaj elleni küzdelem. Nem lehetett eléggé hangsúlyozni a tüdővész elleni harc fontosságát, hiszen a statisztikák megdöbbentő képet tártak fel a betegség pusztításairól. Sokan gyógyíthatatlannak hitték betegséget, ezért fontos volt a felvilágosítás.

1940-ben megalkották a tuberkulózis törvényt (1940. VI. tc). Az ifjúsági vöröskeresztesekre várt a feladat, hogy minden lehető eszközzel népszerűsítsék azt környezetükben. Ennek érdekében léptek szövetségre 1940. áprilisában a Tuberkulózis Elleni Országos Szövetséggel (TEOSZ). Az 1940. novemberében megkezdett előkészítő előadások után az Ifjúsági Vöröskereszt csoportjai csatlakoztak az 1941. február 16-án kezdődött I. Országos Tuberkulózis-Hét rendezvényhez. A tuberkulózis hét megnyitását a rádió közvetítette Johann Béla államtitkár mondott megnyitót. A tanfolyamokat hallgattak, majd vizsga után a TEOSZ és az Ifjúsági Vöröskereszt jelvényeivel ellátott bizonyítványt kaptak. A tanfolyam elvégzése feljogosította őket a TEOSZ által kibocsátott „Egységkatonája” jelvény viselésére.

Közel 2000 csoportban tartottak a központ által kiadott vezérfonal alapján felvilágosító-előadásokat és 100.000-nél többen tettek fogadalmat a küzdelemben való részvételre. Az I. Országos Tuberkulózisi-Hetet követő időben hirdetett egészségügyi pályázatra 1.052 rajzos és írott pályázat érkezett be, ami a felvilágosító előadások szép eredményeként volt elkönnyvelhető. (*O. Szatmáry, 1942.*) Az ifjúsági vöröskeresztesek segítettek 4500 plakát terjesztésében, és kétezernél több községi orvosnak juttatták el a propagandaanyagot, és kérték őket előadások tartására.

Egészségversenyek – pályázatok:

1923/24-től évenként megújuló 18 hetes egészségversenyeket indítottak elemiseknek, és a középfokú iskolák 1-4 osztályosainak. (3. táblázat) A verseny során a mindennapi egészségügyi tennivalók begyakoroltatása volt a cél, remélve, hogy azok megszokássá válnak. Az elvégzett apró teendőket a „Legfőbb kincsünk az egészségünk” című versenylapon jelölni kellett, amit a tanítók ellenőriztek. Az iskolában csak a versenylapokat osztották ki, a feladatokat otthon kellett végezni, ami jó hatással volt a tanuló környezetére is. Osztályonként a legjobbak dicséretben és elismerő oklevélben részesültek, a legjobbak egészségügyi cikkekből álló csomagot kaptak, amit általában a rászoruló szegény gyerekek között osztottak szét. A tapasztalatok jók voltak. A tanítók és szülők egyöntetű véleménye szerint azt a gyereket, akit a legnagyobb szigorral sem lehetett tisztaságra nevelni, a verseny

folytán megszokta a higiéniai rendszabályokat. A kis ifjúsági vöröskeresztesek otthonukat és az osztályukat is a legnagyobb rendben és tisztaságban tartották emellett környezetükre is pozitívan hatottak.

3. táblázat: Az egészségügyi versenyek száma (*Sörösné, 1941.*)

tanév	csoport	részvevő
1926/27	110	4626
1927/28	84	4652
1928/29	111	5630
1929/30	106	5047
1930/31	145	7611
1931/32	179	7671
1932/33	223	10520
1933/34	245	8742
1934/35	328	11644
1935/36	399	15093
1936/37	451	18764
1937/38	490	17707
1938/39	540	19712
1939/40	642	21182
összesen	4053	158601

Higiéniai felszerelések:

Az ismeretek bővítésén kívül a szervezet gyakorlati tevékenységeket is végzett. Megmozdulásaik között volt, amikor rossz anyagi helyzetben lévő iskolákat, és tanulókat segítettek. Főleg vidéken, ahol nem volt vízvezeték, mosdótálból, törölközőből, szappanból álló iskolai „mosdóállomások” létesítésénél közreműködtek. Csak az 1939/1940-as tanévben 1644 csoport létesített mosdóállomást. (*Sörösné, 1941.*) Az ott elhelyezett törölközők hetenkénti mosása is az ifjúsági vöröskeresztes tagok feladata volt.

Volt olyan csoport, ahol fürdőkádat vásároltak, „cipőtisztító állomást” szereltek fel, bekapcsolódtak a legyek irtásába. Az ifjúsági vöröskeresztesek közül választottak egészségőröket, akik feleltek az iskolai tisztaság megőrzéséért, a tantermekben a nagy por felverésének a megakadályozásáért. A harmincas évek utolsó tanéve során 1242 mentőszekrényt szereltek fel. (*Sörösné, 1941.*)

Hangsúlyt fektettek a személyi higiénére is, propagálták annak fontosságát. Ennek érdekében fogápolási- és fürdőkedvezményekkel segítettek a szegényebb tanulókat, akik nem tudták megvenni az ehhez szükséges kellékeket. 1939/1940 során 62 iskolai fürdőt létesítettek és 153 csoport kapott közfürdőbe szóló kedvezményes belépőt. (*Sörösné, 1941.*)

30-as évekre jelentősen javult a közegészségügy színvonala. Ebben bár elsősorban a közművek terjedésének, a higiénikus építkezéseknek volt nagy szerepe, de a

tudatformálás, benne a kis ifjúsági vöröskeresztesek tevékenysége sem volt elhanyagolható.

Munkára nevelés

A munkára nevelés az un. munkadélutánokon történt. E célra ifjúsági vöröskeresztes szobák, iskolaműhelyek álltak rendelkezésre. Itt dolgozták fel a fiatalok a központ által rendelkezésre bocsátott vagy saját maguk által beszerzett alapanyagokat. A leányok kézimunkákat, fehérneműket, ruhákat és kézműipari tárgyakat készítettek, a fiúk könyvkötéssel foglalkoztak, játéktárgyakat, háztartási és egyéb használati cikkeket állítottak elő, amelyeket értékesítettek. Évenként kiállításokat és vásárokat szerveztek a fővárosban, a csoportok legszebb munkáiból. A vásárokból és a kapott adományokból évről évre nőtt a csoportok bevétele. Az 1926/27-es tanévben például 38 209 pengő, az 1939/40-es iskolai évben pedig már 90 779 pengő volt. (*Hantos, 1981.*)

Szociális tevékenység:

Az első világháborút követő évek rendkívül rossz szociális helyzetét ismerve, a szervezet feladatai között kiemelt szerepet kapott a szegények gyerekek támogatása, melynek anyagi alapjait a munkadélutánok és adományok teremtették meg.

A szociális tevékenységeik igen sokirányúak voltak. Egyes iskolákban ingyen tejet és ebédet osztottak nemcsak a szegény tanulóknak, hanem azoknak a diákoknak is, akik délben nem mehettek haza étkezni, mert a nagy távolság miatt nem értek volna vissza a délutáni tanításra. Másutt tandíj- és tankönyvsegélyt adtak a rászorulóknak. Volt ahol egy-egy szegény diák gyógykezelését segítették, vagy gyermeknyaraltatásokat szerveztek. 1939/1940-ban 987 csoportnak volt játszótere, 350 helyen a szegény tanulók iskolafogászati költségeit az ifjúsági Vöröskereszt csoport viselte, amennyiben az nem ingyenes volt. (*Sörösné, 1941.*)

Az országos szervezet idővel képessé vált arra is, hogy üdülő és gyógyintézetet hozzon létre. Így nyitottak 1934-ben Sopronban egy üdülőt, ahol nyaranta 134 gyenge gyerek üdülhetett. A helyi szervezetek ágyalapot tarthattak fenn az üdülőben és javasolhattak rászorult tanulót az üdülésre.

1943-ban Gödöllőn erdei iskolát nyitottak, ahova a rossz levegőjű nagyvárosok asztma, tüdőbaj vagy szívbetegség által veszélyeztetett gyermekeit utalták be előzetes orvosi vizsgálat után. Az oktatás 2-4 hetes turnusokban, részint a szabadban, rosszabb idő esetén barakkokban folyt. Ezekben a szanatórium és iskola közötti átmenetet képező intézményekben egyensúlyban volt a tanulás, a munka a pihenés, és mindez kiegészült egészséges, roboráló étrenddel. A tanulás csak 4 x 25 perces órákon folyt, de a hatékonyságát növelte a kiscsoportos foglalkozás. A hagyományos merev iskolai béklyóktól megszabadulva, elsőbbséget biztosítottak a gyakorlati tevékenységek útján való tanulásnak pl. kertművelés, állattartás.

Az Ifjúsági Vöröskereszt Nyíregyháza iskoláiban:

Nyíregyházi iskoláinak pedagógusai is felismerték ennek az ifjúsági szervezetnek a nevelő erejét, és egymás után alakították meg az iskolai szervezeteket. Adataink főként a középfokú iskolákban működő szervezetekről vannak, hiszen azok értesítői rendszeresen beszámoltak tevékenységükről. de az elemikben, sőt a tanyai kis iskolákban is folyt szervezeti élet.

Már az Ifjúsági Vöröskereszt életre hívását követően az 1922/23-as tanévben létrehozták a csoportot az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban, az Evangélikus Lánygimnáziumban, a fiú és lány polgárikban, illetve a Királyi Katolikus Gimnáziumban. Ez utóbbi iskolában azzal a jelszóval, hogy céljuk az egészséges magyar férfiak nevelése. Néhány éves késéssel az 1926/27-es tanévben jött létre az Állami Tanítóképzőben, illetve két évre rá annak gyakorló elemi iskolájában. A korszakban alapított iskolák közül a Kálvineumban az alapítást követő évtől (1927/28), míg az Angolkisasszonyoknál egy jó évtizeddel később (1941/42) jött létre az iskolai csoport. A felsőkereskedelmi iskolában soha nem alakult meg az Ifjúsági Vöröskereszt önálló iskolai szervezete, az a Turul cserkészcsapattal közösen működött, 35-40 taggal és főleg szegény tanulók segítészével foglalkozott. (*SZSZBMÖL*)

A taglétszám igen változó volt. Volt olyan iskola, ahol alig érte el a minimális 30 főt (pl. Állami Tanítóképző), de a fiú polgáriban az 1926/27-es tanévben 138 fő, az iskola hallgatóinak 39 %-a a szervezet tagja volt.

Leghosszabb ideig a polgárikban és az elemi iskolákban működött az Ifjúsági Vöröskereszt csoport. A többi iskolában rövidebb hosszabb idő után valamilyen okból megszűnt. A Kossuth Gimnáziumban két évnyi működés után bejelentették az Ifjúsági Vöröskereszt szüneteltetését, pedig már művészeti és kiránduló szakosztálya is alakult. Indoklásukban az szerepelt, hogy a „rokoncélú cserkész csapat működése felé fordult az ifjúság érdeklődése”. (*Kossuth értesítője 1924/25.*) Valójában azonban eltávozott az iskolából Radványi Ottó testnevelő tanár, aki a csoport vezetője is volt, „újjászervezését pedig a tantestület nem látta mulhatatlanul szükségesnek, mert célja többi egyesületünk körében is megvalósítható.” (*Kossuth értesítője 1926/27*)

Az Állami Tanítóképzőben két évnyi működés után arra hivatkozva halt el, hogy a fiatalok túlterheltek, nincs szabad délutánjuk. 1930/31-ben aztán ismét próbálkoztak újjá alakításával. Hasonlóan rövid időt ért meg az evangélikus lánygimnáziumban és a kir. katolikus fiú gimnáziumban, míg a fiú polgáriban 1935/36-ban szűnt meg rövid, cserkészzel való közösködést követően. A Kálvineum tanítóképző 1931/32. évi értesítőjében azt olvashatjuk, hogy nem alakult ifjúsági vöröskereszt, mert nélküle is folyik a munkára nevelés és egyéb jótékonyosság.

A csoportok elhalásában része lehetett a gazdasági válságnak is, hiszen több iskola értesítőjéből kiderült, hogy nem tudták gyakorolni jótékonykodásukat az általános szegénység miatt, ugyanis nem volt kitől adományt gyűjteni és nem volt kinek ajándéktárgyaikat eladni, ezért nem volt bevételekük.

A nyíregyházi csoportok működése tükrözte az országos irányvonalat. Fő tevékenységeik az egészségnevelés, jótékonykodás, testedzés, majd a negyvenes évek elején a tbc elleni küzdelem volt.

Egészségvédelem:

Az ifjúsági vöröskeresztesek egészségvédő munkája több részből tevődött össze, részben előadásokból állt, amit kiegészítettek intézménylátogatások. Ugyanakkor nagy hangsúlyt fektettek a személyi és környezet-higiénére, és testük edzésére. Ezekre jó példákat találunk városunk iskoláiban is.

Valamennyi nyíregyházi iskolában rendszeresen tartottak változatos témájú egészségügyi előadásokat. Ezek egy része az Ifjúsági Vöröskereszt, más részük az iskolán kívüli népműveléssel összekapcsolva, vagy az iskola nevelő munkájának szerves részeként folyt.

A szervezet alakulásának lázában hetente-kéthetente, később havonta vagy alkalmanként hangzottak el az új ismeretek. A témák között szerepelt a betegségek felismerése és az ellenük való védekezés, az életmentés, elsősegélynyújtás, a tbc elleni védekezés, az iskolaszanatórium, és főként lányiskolákban a csecsemőápolás, gyermekgondozás és táplálkozás. Új lendületet kapott városunkban az ifjúsági vöröskeresztes munka a tbc-törvény megjelenése után. Megszaporodtak a felvilágosító előadások, kihasználták a tbc elleni propaganda hét programjait. Az 1940/41-es tanévben volt ismeretterjesztés a lány polgáriban, és dr. Sarvay Tivadar belgyógyász főorvos előadásában az angolkisasszonyok gimnáziumában. Ugyancsak az angol kisasszonyoknál 1941/42-ben dr. Mandula Sándor a tüdőbeteg gondozó főorvosa tartott képekkel szemléltetett előadást a tbc veszélyeiről. Ugyanebben az évben a lány polgári adott helyet egy rendezvénynek, melyen több középiskola diákjai előtt Heinemann Aladárné vöröskeresztes Mária nővér beszélt a tbc elleni védelemről. A következő években ismét Mandula doktoré és az angolkisasszonyok intézetéé volt a fő szerep a tbc-felvilágosításban. A tuberkulózis hetekre kiírt pályázatokon több nyíregyházi iskola (Angolkisasszonyok, Evangélikus lánygimnázium, Magyar Királyi Katolikus Gimnázium lány polgári,) is rendszeresen részt vett, néha nagy sikerrel. 1943/44-es tanévben a fiú polgári tanulója Oláh Géza második tanuló elismerést kapott a Tbc-ellenes Országos Szövetség pályázatán.

Az előadások mellett tanfolyamok szervezésére is sor került, elsősegélynyújtás, betegápolás, a lányoknak inkább anya és csecsemővédelem tárgyban. A háborús években légó kiképzések is zajlottak.

Az egészségnevelést szolgálták az Ifjúsági Vöröskereszt hatására meghonosodott intézménylátogatások. Ennek keretében az Angol Kisasszonyok felsőkereskedelmi növendékei 1931/32-ben megnézték az akkor még új debreceni klinikákat. Az Evangélikus lánygimnázium egészségügyi körének tagjai 1940/41-ben meglátogatták a helyi Zöldkeresztet és az Erzsébet kórház kémiai és röntgen laboratóriumát, valamint műtőjét. A bemutatást két kórházi főorvos dr. Gaizler Gyula és dr. Gerlei Ferenc végezte.

A szervezet újságját igyekeztek több példányban is beszerezni. A fiú polgáriban pl. 1925/26-ban 35 példányban vették meg, míg rövid fennállása alatt az Állami tanítóképzőben a tagok közel harmada járatta, az olvasottakról pedig rendszeresen referáltak hétfőnkénti összejöveteleiken.

Az iskola higiéniét szolgálta, hogy pl. a fiú polgáriban már a szervezet megalakulása után ún. közegészségügyi szolgálat tartott ellenőrzéseket a szünetekben

Szociális tevékenység

A jótékonsági akciók anyagi alapját a munkadélutánokon előállított használati tárgyak eladásából származó, illetve a gyűjtésekből befolyó bevétel vetette meg. A

téli hónapokban hetente-kéthetente tartott munkadélutánokon a Kossuthban pl. főként lombfűrész-munkákat készítettek, a Kálvineum polgárijában könyvkötést kézimunkázást végeztek. A munkákhoz az alapanyagot és eszközöket a központ adta. Voltak országos gyermekügyi kiállítások is, ahol bemutatták és áruba bocsátották portékáikat. Alkalmanként egyes iskolák hangversenyeket is tartottak a bevételük növelése érdekében. A jótékonyásra szánt összeget változatosan használták fel.

1923/24-ben a Kossuth Lajos Evangélikus Gimnáziumban adakozásból állítottak karácsonyfát a tornateremben, és a szegény diáktársaikat ruhával és élelemmel ajándékozták meg.

Az evangélikus leány gimnáziumban az 1929/30-es tanévben 120 pengővel járultak hozzá egy tüdőcsúcshurutos tanuló ápolásához. A lány polgáriban pedig az 1936/37-es tanévben a termekben elhelyezett mentőszekrények felszereléseit egészítették ki.

A tanítóképzőben 1932/33-ban a 41 tag közül 18 vállalta szegény gyerekek ingyen ebédeltetését. 1936/37 karácsonyára 8, egy év múlva 4 gyereket felruháztak.

A fiú polgáriban az 1928/29. tanév hideg telén 42 napon át forró teát osztottak a bejáróknak. A hozzávalót a kis vöröskeresztesen adták össze. Az iskolaszolga osztotta, két vöröskeresztes segítségével.

A Kálvineum képzőben a harmincas évek elején támogatták a gyakorlóiskolai tejakciót, a háborús években pedig a sebesült katonákat segítették levélpapírral, pohárral, párnával stb. majd a hadiárvának gyűjtést szerveztek. A Kálvineum polgárijában is szokásban volt a karácsonyi ajándékozás.

Egyéb érdekességek:

Érdekesség, hogy 1923. nov. 17. Albrecht főherceg elnöklete alatt tartott I. Vöröskereszt Ifjúsági Kongresszuson a Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium 10 tanulója vett részt.

Az országos kezdeményezés után nem sokkal, 1929/30-ban már városunk fiú polgári iskolájában is megünnepezték az anyák napját.

Több iskola külföldi kapcsolatokkal is rendelkezett. A Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium 1923/24-től levelezést folytatott USA-beli iskolásokkal, melyet a szervezet feloszlata után sem hagytak abba. Időnként kaptak tőlük ajándékcsomagot is, amit szétosztottak. A fiú polgárinak finnországi kapcsolatai voltak, albumot készítettek számukra.

Összegzés:

Elmondható erről a manapság kevésbé ismert ifjúsági szervezetről, hogy nemes célok érdekében jött létre, és gyermekek tömegeit mozgósította. Pótolni próbálta azokat a hiányokat az egészségnevelés, testedzés, munkára nevelés terén, amit az iskolák kevés órakeretük, és tanszemélyzetük miatt nem tudott maradéktalanul nyújtani. Eljuttatta a gyerekeket olyan intézményekbe, ahova egyébként sohasem tehették volna be a lábukat, segítségével kapcsolatot alakíthattak ki idegen országok fiataljaival. Nem elhanyagolható az embertársaink iránti szolidaritásra való nevelés sem.

Bár Nyíregyháza iskoláiban kisebb sikere volt az Ifjúsági Vöröskeresztnek, hiszen egy-két kivételtől eltekintve nem bizonyult túl hosszú életűnek, szellemisége ott élt az iskolák mindennapjaiban, és nevelő hatása megmutatkozott a két háború közötti nemzedék életében.

Felhasznált irodalom:

1. Hantos János: a Magyar Vöröskereszt 100 éve. Bp. 1981. Akadémiai kvk.267 p.
2. O. Szatmáry Erzsébet: Az Ifjúsági Vöröskereszt a tuberkulózis elleni küzdelem szolgálatában. =TEK, 1942. 6. 7. 296-299.
3. Sörös Miklósné: A magyar Ifjúsági Vöröskereszt egészségvédelmi nevelőmunkája a gümőkór elleni küzdelem szolgálatában = TEK 1941. 5. 2. 49-56.
4. A nyíregyházi Ágostai Hitvallású Evangélikus Leányközépiskola értesítője az 1924/25. Iskolai évről. Nyíregyháza
5. A nyíregyházi Ágostai Hitvallású Evangélikus Leányközépiskola értesítője az 1926/27. Iskolai évről. Nyíregyháza
6. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzatának Levéltára (SZSZBMÖL) VIII. 57. B. 1935. I.

Nach dem ersten Weltkrieg, im Jahre 1921, wurde in den ungarischen Schulen das Rote Kreuz für die Jugend gegründet. Zwischen den Aufgaben der Organisation hat man die Propagierung der hygienischen Kenntnisse, die Erziehung auf die Moral, die Arbeit und den Wohltätigkeit gefundet. Die Organisation wurde in die Tuberkulosebekämpfung eingeschliesst, wurde in ihren Sanatorien kranke Kinder geheilt.

Im Jahre 1940 wurde in Ungarn 4000 Rote-Kreuz-Gruppen, mit 200000 Mitglieder gearbeitet. Im Jahre 1925 wurde an ihre die Anregung den Muttertag zum erstenmal auf der Welt gefeiert.

Auch in allen Schulen der Stadt Nyíregyháza wurde die Gruppen organiesiert. Die Artikel darstellt deren Tätigkeit.